

SOSIAALIHUOLTOLAISTA TUKEA KOTIIN VIETÄVIIN PALVELUIHIN Viestejä valvontakentältä

Mitä epäkohtia toiminnasta nousee ja miten niihin
puututaan?

Sosiaali- ja terveysministeriö, Valvira ja
aluehallintovirastot 29.11.2016 Helsinki

Valvonnan painopisteet ja menetelmät muuttuvat

Ennakollinen ohjaus, omavalvonnan ja uusien palvelurakenteiden tukeminen ovat entistä tärkeämpiä menetelmiä valvonnan kenttätöissä. Tämä tarkoittaa aktiivisempaa **vuorovaikutusta** ja ohjauksellisempaa työtettä valvontakohteiden kanssa. **Ohjaus- ja arviointikäynnit** kuntiin liittyen joko palvelujärjestelmän tai tietyn palvelualan ohjaustarpeeseen ovat lisääntyneet.

Ohjaaminen **tiedottamisen ja ohjauskirjeiden** avulla on myös lisääntynyt. Tuomalla jonkin valvonnassa esiin tulleeseen havainnon laajempaan tietoisuuteen pyrimme kiinnittämään palveluntuottajien huomiota asianmukaiseen palvelutoiminnan järjestämiseen tai menettelyyn.

Rekisteröinti ennakkollista valvontaa

- Yksityisten sosiaalipalvelujen ilmoitusten rekisteröinnin yhteydessä pyritään tarvittaessa ohjaamaan palvelua asianmukaisiin toimintaedellytyksiin tai estämään epäasianmukaisen palvelun pääsyä markkinoille
- Lainsäädäntö on tältä osin koettu hyvin puutteelliseksi ja tulkinnanvaraiseksi.
- Esimerkki: Ilman alan koulutusta omaava palveluntuottaja tuottaa palveluja kotiin siten, että tilanteessa ei synny sosiaalihuollon asiakkuutta vaan on täysin itse maksavia asiakkaita, palveluntuottaja pyrkii sitouttamaan asiakkaan itselleen. Palvelu usein aluksi tukipalvelua, tarve kuitenkin saattaa muuttua kotipalveluksi ilman ammatillisia edellytyksiä, eikä siis rekisteröitävissä. Kuluttajansuojaa vai sosiaalipalvelujen valvontaa ?
- Koulutustason alentaminen palvelujen tuottamisessa on riskitekijä /asiakkaan oikeusturva, lääkeshoidon tehtävät kotipalveluissa

Valvontahavaintoja kotiin annettavista palveluista Esavin alueella

Yhdenvertaisuus ei aina toteudu kunnan eri alueilla

- haja-asutusalueella saatetaan rajata käyntimääriä, jopa suositella muuttoa lähemmäksi palveluja
- tietyn kaupunginosan palvelut ulkoistetaan hinnalla, joka ei turvaa saman laatuista palveluja
- Palvelujen saannin **kriteerit tiukentuneet** - kotihoidon asiakkaat entistä huonokuntoisempia
- **Hallintopäätöksen** merkitystä asiakkaan oikeusturvan ensisijaisena turvaajana ei kaikissa kunnissa edelleenkään riittävästi tunnisteta, samoin **asiakassuunnitelman** laatiminen siten, että asiakkaalla tosiasiallinen osallisuus
- valvontapäätösten ohella menettelyyn kiinnitetään huomiota ohjaus- ja arviointikäynneillä esillä sekä keväällä 2016 ohjauskirje kaikkiin kuntiin

...jatkuu

Sisällöllisiä / laadullisia puutteita

- Ravitsemuksen ja perushoidon puutteet (pitkät aamu- ja iltakäyntien välit)
- Palvelusuunnitelman mukainen suunniteltu käyntiaika ei toteudu
- Kotikäynnillä hoidetaan vain terveydenhuollon toimenpiteet, muut huolenpidon tarpeet jäävät huomiotta
- Vastuuhoitajien nimeämisessä puutteita
- Ikääntyvien status erityistä tukea tarvitsevina (sosiaalityöntekijän rooli)
- Mobiililaitteiden laajeneva käyttöönnotto sisältää riskejä; jos laitteet ja yhteydet eivät luotettavasti toimi, asiakas voi unohtua listoilta
- Omaishoitajien ja vanhusten palvelutarpeen arvioinnissa ei aina toteudu moniammatillisuus esim. vain terveydenhuollollinen arvio

Lapsiperheiden kotipalveluissa kokonaisvaltainen tilannearvio ei aina saa sille tarkoitettua painoarvoa – esim. siivous kategorisesti poissuljettu

Sosiaalihuollon vai lastensuojelun asiakkuus

- Onko lastensuojelun asiakkuudelle jo liiankin korkea kynnys, tapahtuuko tarvearviointi aina puhtaasti ammatillisesti vai säästöpainneissa?
- Peruspalvelujen ja lastensuojelun asiakkuus puntarissa – miten turvataan se, että peruspalveluilla valmiudet tukeen / erityiseen tukeen
- Millä kriteereillä voidaan arvioida valikoituuko asiakas oikeisiin palveluihin, kunnat tarvitsevat lisää ohjausta yhdenvertaisuuden turvaamiseksi